ECLI:LV:AT:2023:0707.11092121316.9.L
Lieta Nr. 11092121316, SKK-343/2023
Krimināllietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2023. gada 7. jūlijā

Senāts šādā sastāvā: senators referents Aivars Uminskis, senatores Sandra Kaija un Inese Laura Zemīte

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. C/ (*/pers. C/*) aizstāvja zvērināta advokāta Jura Puriņa kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 30. novembra spriedumu /pers. C/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 185. panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar piespiedu darbu uz 200 stundām. No /pers. C//pers. E/ labā piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 280 *euro*.

[2] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /pers. C/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas par svešas mantas tīšu iznīcināšanu.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /pers. C/ aizstāvja J. Puriņa apelācijas sūdzību, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2021. gada 30. novembra spriedums atstāts negrozīts.

[4] Par Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmumu apsūdzētā /pers. C/ aizstāvis J. Puriņš iesniedzis kasācijas sūdzību, lūdzot lēmumu atcelt pilnībā.

Aizstāvja J. Puriņa kasācijas sūdzību pamato turpmāk norādītie argumenti.

[4.1] Apelācijas instances tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 128. panta pārkāpumu, jo kriminālprocesa laikā iegūtos faktus un ziņas par faktiem nav aplūkojusi kopumā un savstarpējā sakarībā ar notikuma vietas apskates protokolā esošajām ziņām, no kurām izriet, ka noziedzīgā nodarījuma rezultātā transportlīdzekļa riepas ir nevis iznīcinātas, bet gan bojātas.

[4.2] Tiesa nelikumīgi piedzinusi materiālā kaitējuma kompensāciju 280 *euro*, lai gan mantiskais kaitējums cietušajam nodarīts 200 *euro*, tādējādi tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 352. pantu.

[4.3] Tiesa pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 575. panta pirmās daļas 6. punkta pārkāpumu, jo Tiesu informācijas sistēmā nav 2023. gada 8. februāra tiesas sēdes protokola.

[4.4] Tiesa nepamatoti atzinusi par pieļaujamu pierādījumu telefonsarunas skaņu ierakstu, ko slepeni veikusi lieciniece /pers. H/. Minētais ieraksts nav iegūts Kriminālprocesa likuma 11. nodaļā noteiktajā kārtībā, tas ir, veicot speciālās izmeklēšanas darbības.

Motīvu daļa

[5] Senāts konstatē, ka juridiski nozīmīgs jautājums, uz kuru, izskatot lietu, jāatbild Senātam – vai tiesa, nosakot cietušā labā lielāku materiālā kaitējuma kompensācijas apmēru nekā cietušais ir pieteicis, ir būtiski pārkāpusi Kriminālprocesa likumu, kas novedis pie nelikumīga nolēmuma.

[5.1] No krimināllietas materiāliem konstatējams, ka cietušais /pers. E/ pirmstiesas kriminālprocesā 2017. gada 29. martā iesniedzis materiālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, lūdzot no apsūdzētā /pers. C/ piedzīt 280 *euro*. Cietušais norādījis, ka kaitējuma kompensācijas apmēru veido četru riepu vērtība – katra 70 *euro*.

Pirmstiesas kriminālprocesā 2017. gada 28. jūnijā cietušais iesniedzis papildu kompensācijas pieteikumu, lūdzot no apsūdzētā piedzīt 480 *euro*. Cietušais precizējis, ka noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī iznīcināto četru riepu vērtība bija 200 *euro*, 50 *euro* par katru riepu, savukārt 280 *euro* ir samaksājis par jauno riepu iegādi.

N o 2019. gada 16. septembra pirmās instances tiesas sēdes protokola konstatējams, ka cietušais /pers. E/ uzturējis materiālā kaitējuma kompensāciju 200 *euro* apmērā, kas ietver 50 *euro* par katru iznīcināto riepu. Papildus cietušais norādījis, ka par riepu maiņu kaitējuma kompensāciju neuztur.

[5.2] Izvērtējot cietušā /pers. E/ materiālā kaitējuma kompensācijas pieteikumu, pirmās instances tiesa atzinusi, ka materiālā kaitējuma kompensācijas pieteikums ir apmierināms daļēji un no apsūdzētā /pers. C/ cietušā labā piedzenami 280 *euro*, kas atbilst jaunu četru riepu vērtībai.

Apelācijas instances tiesa pirmās instances tiesas spriedumu atstājusi negrozītu, norādot, ka kaitējuma kompensāciju veido noziedzīgā nodarījuma priekšmeta – iznīcināto automašīnas četru riepu – vērtība 200 *euro* un atjaunošanas izdevumi par riepu montāžu – 80 euro. Tiesa atzinusi, ka noteiktā summa ir taisnīga un samērīga un tiesā uzturētās kaitējuma kompensācijas apmērs ir objektīvi nepieciešams, lai atjaunotu mantas iepriekšējo stāvokli.

Senāts jau iepriekš paudis atziņu, ka lietas izskatīšana apelācijas instances tiesā ir lietas otrreizēja izskatīšana pēc būtības un tā ir papildu garantija tiesas nolēmuma tiesiskumam un pamatotībai. Apelācijas instances tiesai apelācijas sūdzībā norādītie juridiski nozīmīgie apstākļi, proti, noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība apsūdzētā rīcībā, ņemot vērā lietas faktiskos apstākļus, judikatūru un apsūdzības formulējumu, kā arī citi apstākļi krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam, jāizvērtē un atzinums jāpamato ar likumu, pārbaudītajiem, novērtētajiem

pierādījumiem (*Senāta 2017. gada 10. oktobra lēmuma lietā Nr. SKK-532/2017, ECLI:LV:AT:2017:1010.15830406610.1.L, 9.1 punkts*).

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, pirmās instances tiesas spriedumu atstājot negrozītu, nav ņēmusi vērā faktu, ka cietušais pirmās instances tiesā ir grozījis pieteiktās kaitējuma kompensācijas apmēru.

[5.3] Kriminālprocesa likuma 351. panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, bet kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām – tikai jānorāda.

Kriminālprocesa likuma 351. panta piektā daļa noteic, ka cietušajam ir tiesības atsaukt iesniegto kompensācijas pieteikumu jebkurā kriminālprocesa stadijā līdz brīdim, kad tiesa aiziet taisīt spriedumu.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 352. panta pirmā daļa noteic, ka tiesa, nosakot kompensācijas apmēru, izvērtē cietušā pieteikumu.

Tādējādi kaitējuma kompensācijas pieteikuma atsaukums pilnībā vai kādā daļā ir pamats jautājuma par kaitējuma kompensāciju izskatīšanas izbeigšanai šajā daļā.

Senāts jau agrāk norādījis, ka pamats kaitējuma kompensācijas noteikšanai ir cietušā pieteikums. Tiesa, izvērtējot iesniegto pieteikumu, nosaka, nenosaka vai noraida pieteikto kaitējuma kompensāciju (*Senāta 2018. gada 6. septembra lēmuma lietā Nr. SKK-420/2018, ECLI:LV:AT:2018:0906.11360024715.3.L, 9. punkts*).

Senāts norāda, ka tiesai, nosakot materiālā kaitējuma kompensāciju, ir jāvērtē tādā apmērā, kādā cietušais ir pieprasījis.

Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa, nosakot cietušā labā lielāku materiālā kaitējuma kompensācijas apmēru nekā cietušais ir pieteicis, pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 351. panta piektās daļas un 352. panta pirmās daļas pārkāpumus, kas atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575. panta trešās daļas izpratnē.

Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmums atceļams daļā par materiālā kaitējuma kompensācijas piedziņu no apsūdzētā /pers. C/ cietušā /pers. E/ labā un lieta šajā daļā nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[6] Pārējā daļā apelācijas instances tiesas lēmums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā /pers. C/ aizstāvja J. Puriņa kasācijas sūdzība daļā par Kriminālprocesa likuma 128., 130. panta un 482. panta 2.[1] daļas pārkāpumiem noraidāma. Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzībā nav norādīti tādi Krimināllikuma pārkāpumi vai Kriminālprocesa likuma būtiski pārkāpumi un argumenti, kas varētu būt par pamatu apelācijas instances tiesas lēmuma atcelšanai vai grozīšanai.

[6.1] Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam apelācijas instances tiesa noziedzīgā nodarījuma aprakstā norādījusi, ka sagrieztās riepas tika iznīcinātas, jo kļuva lietošanai pilnīgi nederīgas. Tiesa, izvērtējot cietušā /pers. E/ liecības par to, ka automašīnas riepas nav bijis iespējams salabot un tādēļ viņš ir iegādājies jaunas riepas, kopumā un savstarpējā sakarībā ar notikuma vietas apskates protokolā esošajām ziņām, proti, ka katrā automašīnas riepā ir izdarīti lieli griezumi, apelācijas instances tiesa atzinusi par pamatotu pirmās instances tiesas spriedumā secināto, ka apsūdzētā /pers. C/ darbību rezultātā automašīnas riepas kļuva lietošanai nederīgas un nebija iespējams tās izmantot pēc to nozīmes.

[6.2] Tāpat Senāts atzīst par nepamatotu kasācijas sūdzībā pausto norādi par apsūdzētā /pers. C/ un liecinieces /pers. H/ telefonsarunas laikā fiksēto ziņu nepieļaujamību apsūdzētā vainīguma pierādīšanā.

No lietas materiāliem konstatējams, ka /pers. H/, būdama nopratināta 2018. gada 8. jūnijā kā lieciniece, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 189. pantā noteiktajai kārtībai procesa virzītājai iesniegusi kompaktdiskā ierakstītas telefonsarunas audioierakstu, ko procesa virzītājs atbilstoši Kriminālprocesa likuma 326. pantā noteiktajai kārtībai pievienojis lietas materiāliem. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 135. panta otrajai daļai par dokumentu pierādījuma nozīmē kriminālprocesā uzskatāmi arī datorizētās informācijas nesēji, ar skaņu un attēlu fiksējošiem tehniskiem līdzekļiem izdarīti ieraksti, kuros saturiski fiksēto informāciju var izmantot kā pierādījumus. Tādējādi Senātam nerodas šaubas, ka telefonsarunas ieraksts, kas veikts, izmantojot /pers. H/ viedtālrunī instalētu programmu, ir atzīstams par pierādījumu, kas nostiprināts Kriminālprocesa likuma 9. nodaļas kārtībā.

[6.3] Senāts konstatē, ka negūst apstiprinājumu apsūdzētā /pers. C/ aizstāvja J. Puriņa norāde par tiesas pieļautu Kriminālprocesa likuma 482. panta 2.[1] daļas pārkāpumu.

No krimināllietas materiāliem un tiesu informatīvajā sistēmā pieejamiem datiem konstatējams, ka 2023. gada 8. februāra tiesas sēdes protokols ir pievienots gan kriminālllietai, gan tiesu informatīvajai sistēmai, savukārt tiesas sēdes skaņu ieraksts glabājas tiesu informatīvajā sistēmā.

[7] Apsūdzētajam /pers. C/ drošības līdzeklis nav piemērots. Senāts atzīst, ka drošības līdzekļa piemērošanai apsūdzētajam šajā krimināprocesa stadijā nav tiesiska pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Krimināprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atcelt Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmumu daļā par materiālā kaitējuma kompensācijas piedziņu no apsūdzētā /pers. C/ cietušā /pers. E/ labā;

atceltajā daļā lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā;

pārējā daļā Rīgas apgabaltiesas 2023. gada 8. februāra lēmumu atstāt negrozītu.

Lēmums nav pārsūdzams.

A. Uminskis S. Kaija I. L. Zemīte